

Pirmoji šalyje
saugoma gamtos
teritorija įkurta
1937m.

ŽUVINTO BIOSFEROS REZERVATO DIREKCIJOS 2019 M. VEIKLOS ATASKAITA

2020 M.

ALEKNONYS, ALYTAUS R. SAV.

TURINYS

I. BENDROJI DALIS	1
1. BENDRI DUOMENYS	1
1.1. TERITORIJOS STATUSAS IR PLANAVIMO DOKUMENTAI	1
1.2. TERITORIJOS FUNKCINIS ZONAVIMAS	1
1.3. NATURA 2000 TERITORIJOS STATUSAS	4
1.4. GAMTOS PAVELDO OBJEKTAI	5
1.5. RŪŠIŲ IR BUVEINIŲ ĮVAIROVĖ	6
1.6. ŽEMĖS NAUDMENŲ PASISKIRSTYMAS	6
1.7. SAUGOMOS TERITORIJOS BŪKLĖ	7
1.8. DUOMENYS APIE NUOLATINIUS GYVENTOJUS	8
1.9. ŽUVINTO BIOSFEROS REZERVATO MOKSLINĖ KONSULTACINĖ TARYBA	9
2. DIREKCIJOS STRUKTŪRA	10
3. VALSTYBĖS BIUDŽETO IR KITOS GAUTOS LĖŠOS	10
II. DIREKCIJOS VEIKLA	11
4. TERITORIJOS TVARKYMAS	11
5. PREVENGINĖ VEIKLA IR VALSTYBINĖ SAUGOMŲ TERITORIJŲ KONTROLĖ	14
6. ŽUVINTO BIOSFEROS REZERVATO LANKYMAS	15
7. SUVESTINĖ ŽUVINTO BIOSFEROS REZERVATO DIREKCIJOS 2019 METŲ VEIKLOS ATASKAITA	16
SAUGOMŲ TERITORIJŲ DIREKCIJŲ VEIKLOS SRIČIŲ DETALIZAVIMAS	18

I. BENDROJI DALIS

1. BENDRI DUOMENYS

1.1. TERITORIJOS STATUSAS IR PLANAVIMO DOKUMENTAI

Žuvinto biosferos rezervatas yra saugoma teritorija, įsteigta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. lapkričio 19 d. nutarimu Nr. 1817 „Dėl Žuvinto biosferos rezervato įsteigimo, Žuvinto biosferos rezervato nuostatų, Žuvinto biosferos rezervato ir jo zonų ribų plano patvirtinimo“. Nuostatai keisti LR Vyriausybės 2004-09-02 nutarimu Nr. 1113 ir 2016-09-07 nutarimu Nr. 907. Biosferos rezervatas įsteigtas Žuvinto gamtinio rezervato (nuo 1937 m.) ir gretimų draustinių pagrindu.

Žuvinto biosferos rezervatas yra Alytaus apskrities Alytaus (6954 ha) ir Lazdijų (1180 ha) rajonų savivaldybių bei Marijampolės apskrities Marijampolės savivaldybės (10445 ha) teritorijose.

TARPTAUTINĖ SAUGOMOS TERITORIJOS SVARBA:

UNESCO programos „Žmogus ir biosfera“ Pasaulinio biosferos rezervatų tinklo sąrašė Žuvinto biosferos rezervatas įrašytas nuo 2011-06-29.

Ramsaro konvencijos („Konvencija dėl tarptautinės reikšmės šlapžemių, ypač vandens paukščių buveinių“) teritorijos statusu saugoma Žuvinto pelkė. Ramsaro duomenų bazėje: WI Nr. 3LT004, plotas 7500 ha. Statusas Žuvinto pelkei suteiktas LR Vyriausybės 1993-06-10 potvarkiu Nr. 437p. Lietuvai prisijungus prie Ramsaro konvencijos, įsigaliojo nuo 1993-12-20.

Europos Sąjungos saugomų teritorijų tinklo Natura 2000 teritorija Žuvinto biosferos rezervatas yra pagal dvi direktyvas: Natūralių buveinių ir laukinės augalijos bei gyvūnijos ir Laukinių paukščių apsaugos. (žr.: 1.2 skyrių).

GALIOJANTYS SAUGOMŲ TERITORIJŲ PLANAVIMO DOKUMENTAI:

Žuvinto biosferos rezervato planavimo schema, kurią sudaro Žuvinto biosferos rezervato planavimo schemos (ribų ir tvarkymo planų) aiškinamojo rašto pagrindiniai sprendiniai, Žuvinto biosferos rezervato ir jo zonų ribų planas ir Žuvinto biosferos rezervato tvarkymo planas (brėžiniai) patvirtinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2019 m. rugsėjo 25 d. nutarimu Nr. 977.

Žuvinto ežero ir jo pakrantės gamtotvarkos planas patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016-10-24 įsakymu Nr. D1-704. Amalvos pelkės gamtotvarkos planas patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2017-03-30 įsakymu Nr. D1-266. Žuvinto biosferos rezervato Kiaulyčios botaninio-zoologinio draustinio gamtotvarkos planas patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2018-01-05 įsakymu Nr. D1-1038.

1.2. TERITORIJOS FUNKCINIS ZONAVIMAS

Lentelė. Funkcinio prioriteto ir kraštovaizdžio tvarkymo zonų pasiskirstymas

Žuvinto biosferos rezervato funkcinio prioriteto zonos	Plotas ha	Pokytis 2019 m. +/- ha
Konservacinio prioriteto*	9 680,2	482,9
Gamtiniai rezervatai:	6201,7	79,5
1. Žuvinto **	6062,6	79,8
2. Buktabalės **	97,4	-0,7
3. Liūliškynės**	41,7	0,4
Gamtiniai draustiniai:	3478,60	403,4
1.Amalvo botaninis-zoologinis	1529,1	50,4
2.Kiaulyčios botaninis-zoologinis	660,3	-70,2

Žuvinto biosferos rezervato funkcinio prioriteto zonos	Plotas ha	Pokytis 2019 m. +/- ha
3. Paželsvių botaninis-zoologinis	462,8	263,9
4. Žaltyčio botaninis-zoologinis	417,3	7,2
5. Želsvos botaninis-zoologinis	349,8	145,6
6. Liepakojų botaninis	59,3	6,5
Ekologinės apsaugos prioriteto	2 424,8	509,9
Ekosistemų atkūrimo	2 193,9	-4,3
Ūkinio prioriteto:	4 156,5	-1022,7
Miškų	0	-887,7
Žemės ūkio	4 156,5	-135,0
Gyvenamoji	118,5	118,5
Iš viso:	18 573,9	84,3

Lentelė. Kraštovaizdžio tvarkymo zonos

Kraštovaizdžio tvarkymo zona	Indeksas	Vnt.	Plotas (ha)	%
Konservacinės paskirties žemės		28	6210,4	33,44
Griežtos apsaugos rezervatinių miškų, pelkių ir pievų	KM(P)n	1	4287,8	23,08
Reguliuojamos apsaugos rezervatinių miškų, pelkių ir pievų	KM(P)r	7	833,2	4,49
Reguliuojamos apsaugos rezervatinių miškų	KMr	2	139,0	0,75
Reguliuojamos apsaugos kultūros paveldo objektų teritorijų	KOr	16	8,8	0,05
Griežtos apsaugos rezervatinių vandenų	KVn	1	0,2	0,001
Reguliuojamos apsaugos rezervatinių vandenų	KVr	1	941,4	5,07
Miškų ūkio paskirties žemės		37	4567,1	24,59
Ekosistemas išsaugančio ūkininkavimo	MEk	8	2169,9	11,68
Ekosistemas atkuriančio ūkininkavimo	MEr	6	614,5	3,31
Specializuoto apsauginio ūkininkavimo	MAAs	23	1782,7	9,60
Žemės ūkio paskirties žemės		28	6982,3	37,58
Ekosistemas išsaugančio ūkininkavimo	ŽEk	8	949,8	5,11
Ekosistemas atkuriančio ūkininkavimo	ŽEr	3	1579,3	8,50
Specializuoto apsauginio ūkininkavimo	ŽAs	11	2506,0	13,49
Tradicinio gamybinio ūkininkavimo	ŽŪn	6	1947,2	10,48
Vandens ūkio paskirties žemės		3	467,5	2,52
Ekosistemas išsaugančio ūkininkavimo	VEk	2	465,6	2,51
Intensyvaus apsauginio ūkininkavimo	VAi	1	1,9	0,01
Gyvenamosios ir visuomeninės paskirties žemės		12	345,7	1,86
Sugriežtinto geoekologinio reguliavimo	GAe	7	34,7	0,19
Intensyvaus bendrojo tvarkymo	GŪi	5	311,0	1,67
Pramoninės – komunalinės paskirties žemės		1	0,9	0,01
Ekstensyviai technogenizuotos aplinkos pramoninių-komunalinių sklypų	NFn	1	0,9	0,01
Iš viso:		109	18573,9	100

SAVIVALDYBIŲ DRAUSTINIAI ŽUVINTO BIOSFEROS REZERVATO TERITORIJOJE*

Marijampolės rajono tarybos 1996-08-15 sprendimu Nr. 14-6 dabartinėje Žuvinto biosferos rezervato teritorijoje įsteigti du botaniniai draustiniai. Įsteigus Žuvinto biosferos rezervatą, jų statusas nepasikeitė. Žuvinto biosferos rezervato zonų ir ribų schemeje šie draustiniai nežymimi.

Lentelė. Marijampolės rajono tarybos įsteigti botaniniai draustiniai

Eil. Nr.	Pavadinimas	Plotas ha	Įsteigimo metai
1.	Buktos botaninis draustinis	371,2	1996
2.	Paželsvių botaninis draustinis	387	1996

*Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų valstybės kadastro duomenys

1.3. NATURA 2000 TERITORIJOS STATUSAS

Pagal Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų arba jų dalių, kuriose yra buveinių apsaugai svarbių teritorijų, sąrašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. kovo 4 d. nutarimu Nr. 192, Buvėinių apsaugai svarbios teritorijos *Žuvinto ežeras ir Buktos miškas LTALY0005*, 18490 ha ribos sutampa su Žuvinto biosferos rezervato ribomis, išskyrus žemės ūkio prioriteto funkcinę zoną, esančią šiaurinėje biosferos rezervato dalyje, Daukšių kadastrinėje vietovėje ir atitinka gamtinių buveinių apsaugai svarbių teritorijų atrankos kriterijus.

Teritorijos, prijungtos prie Žuvinto biosferos rezervato 2019 m., buveinių apsaugai svarbios teritorijos statuso neturi.

Lentelė. Europinės svarbos buveinės aptinkamos Žuvinto biosferos rezervate

Eil. Nr.	ES buveinės kodas	ES buveinės pavadinimas	Patikslinti buveinių plotai, ha
1	7110	*Aktyvios aukštapelkės	1380,36
2	6450	Aliuvinės pievos	219,91
	6450, 7230	Aliuvinės pievos, Šarmingos žemapelkės	66,42
	6450, 6510	Aliuvinės pievos, Šienaujamos mezofitų pievos	41,19
	6450, 7140	Aliuvinės pievos, Tarpinės pelkės ir liūnai	432,29
3	91E0	*Aliuviniai miškai	637,11
	91E0, 9160	Aliuviniai miškai, Skroblynai	31,26
	91E0, 9050	Aliuviniai miškai, Žolių turtingi eglynai	5,62
4	7120	Degradavusios aukštapelkės	875,74
5	3140	Ežerai su menturdumblių bendrijomis	1173,19
6	6410	Melvenynai	22,29
7	3160	Natūralūs distrofiniai ežerai	1,05
8	7160	Nekalkingi šaltiniai ir šaltiniuotos pelkės	3,15
9	9080	*Pelkėti lapuočių miškai	656,87
10	91D0	*Pelkiniai miškai	2381,73
11	9020	*Plačialapių ir mišrūs miškai	11,58
12	6270	*Rūšių turtingos ganyklos ir ganomos pievos	31,42
13	9160	Skroblynai	586,38
14	6210	Stepinės pievos	0,41
15	7230	Šarmingos žemapelkės	77,95
16	6510	Šienaujamos mezofitų pievos	34,63
	6510, 6450	Šienaujamos mezofitų pievos, Aliuvinės pievos	33,91
17	7140	Tarpinės pelkės ir liūnai	271,6
	7140, 7160	Tarpinės pelkės ir liūnai, Nekalkingi šaltiniai ir šaltiniuotos pelkės	6,3
18	9010	*Vakarų taiga	70,56
19	9050	Žolių turtingi eglynai	65,8

*Plotai, nurodyti Žuvinto biosferos rezervato tvarkymo plane

Lentelė. Buvėinių direktyvos rūšys

Eil. Nr.	Buvėinių direktyvos rūšys
1	Baltamargė šaškytė
2	Didysis auksinukas
3	Dvilapis purvuolis
4	Mažoji suktenė
5	Žvilgančioji riestūnė
6	Pelkinė uolaskėlė
7	Plačioji dusia
8	Raudonpilvė kūmutė
9	Ūdra

Pagal Paukščių apsaugai svarbių teritorijų sąrašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2014 m. kovo 14 d. įsakymu Nr. D1-281, paukščių apsaugai svarbios teritorijos - *Žuvinto, Žaltyčio ir Amalvo pelkės LTALYB003*, 14199 ha, paukščių apsaugai svarbios teritorijos ribos sutampa su Žuvinto biosferos rezervato ribomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. lapkričio 19 d. nutarimu Nr. 1817 „Dėl Žuvinto biosferos rezervato įsteigimo, Žuvinto biosferos rezervato nuostatų, Žuvinto biosferos rezervato ir jo zonų ribų plano patvirtinimo. Teritorijos, prijungtos prie Žuvinto biosferos rezervato 2019 m., paukščių apsaugai svarbios teritorijos statuso neturi.

Lentelė. Paukščių direktyvos rūšys

Eil. Nr.	Paukščių direktyvos rūšys
1	Didysis baublys (<i>Botaurus stellaris</i>)
2	Nendrinė lingė (<i>Circus aeruginosus</i>)
3	Pievinė lingė (<i>Circus pygargus</i>)
4	Tetervinas (<i>Tetrao tetrix</i>)
5	Griežlė (<i>Crex crex</i>)
6	Švygžda (<i>Porzana porzana</i>)
7	Plovinė vištelė (<i>Porzana parva</i>)
8	Gervė (<i>Grus grus</i>)
9	Tikutis (<i>Tringa glareola</i>)
10	Juodoji žuvėdra (<i>Chlidonias niger</i>)
11	Vidutinis margasis genys (<i>Dendrocopos medius</i>)
12	Baltnugaris genys (<i>Dendrocopos leucotos</i>)
13	Mėlyngurklė (<i>Luscinia svecica</i>)
14	Meldinė nendrinukė (<i>Acrocephalus paludicola</i>)
15	Migruojančių gervių (<i>Grus grus</i>), baltakakčių žąsų (<i>Anser albifrons</i>) ir želmeninių žąsų (<i>Anser fabalis</i>) sankaupų vieta

1.4. GAMTOS PAVELDO OBJEKTAI

Lentelė. Gamtos paveldo objektų sąrašas

Objekto pavadinimas*	Būklė	Pastabos ir pasiūlymai
Valstybės saugomi gamtos paveldo objektai: <i>Viso: 2</i>		
1. Buktos ąžuolas	<i>nudžiūvęs</i>	
2. Grįstakelio ąžuolas	<i>Būklė gera</i>	
Savivaldybių saugomi gamtos paveldo objektai: <i>Viso: 3</i>		
1. Augalų bendrija (botaninis objektas) Buktos miško 13 kv	<i>Būklė nevertinta</i>	
2. Augalų bendrija (botaninis objektas) Buktos miško 57 kv. 14 skl.	<i>Būklė nevertinta</i>	
3. Augalų bendrija (botaninis objektas) Buktos miško 67 kv. 7-11 skl.	<i>Būklė nevertinta</i>	
Vertybės, kurioms siūloma suteikti gamtos paveldo objekto statusą: <i>Viso: 0</i>	-	

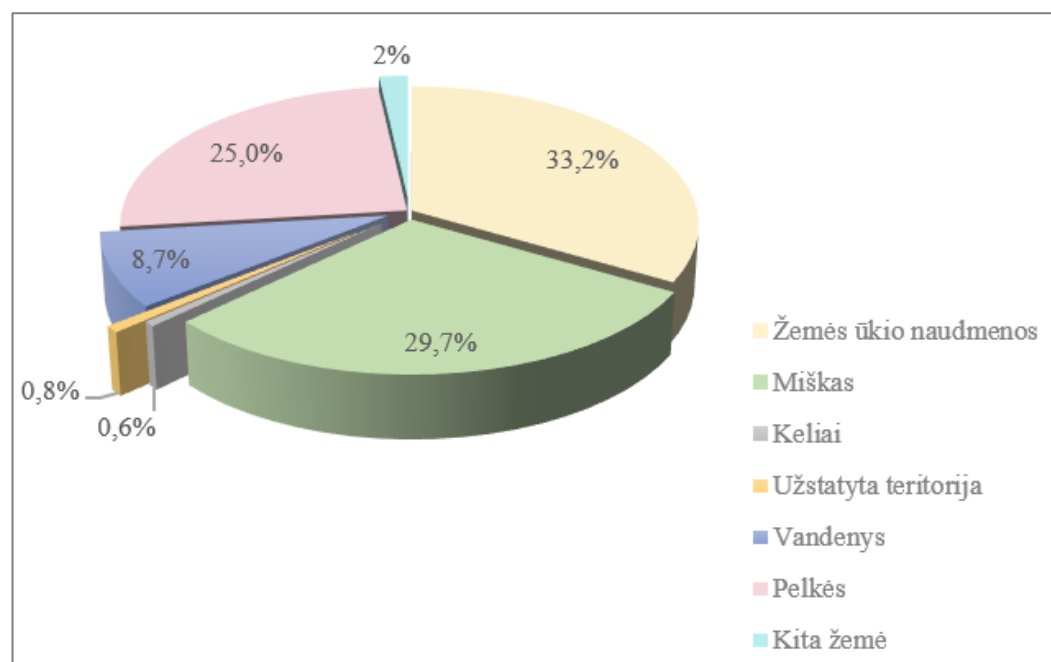
1.5. RŪŠIŲ IR BUVEINIŲ ĮVAIROVĖ

Lentelė. Rūšių ir buveinių aptinkamų Žuvinto biosferos rezervate skaičius

Sisteminė grupė	Bendras rūšių skaičius	Bendras saugomų rūšių skaičius	Iš jų			2019 m. rastų saugomų rūšių sk.
			LR saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių sąrašas*	LR griežtai saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių sąrašas	EB svarbos rūšys**	
Augalai	1059	36	35	1	4	1
Grybai ir kerpės	432	7	7		0	135 (4)
Gyvūnai:	2568	132	95	8	92	1
Bestuburiai	2251	19	19	1	11	1
<i>Vabzdžiai</i>	2076	17	17		9	
<i>Voragyviai</i>	119					
<i>Moliuskai</i>	56	2	2		2	
Žuvis	23	3	1		3	
Varliagyviai	10	6	3		6	
Ropliai	5	2	1	1	2	
Paukščiai	232	88	66	5	57	
Žinduoliai	47	14	5	1	13	
Iš viso:	4059	175	137	9	96	137
EB svarbos buveinių tipų skaičius	19					

* Lietuvos Respublikos saugomų gyvūnų, augalų ir grybų rūšių sąrašas (Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2018 m. rugsėjo 10 d. įsakymo Nr. D1-814 redakcija) ; ypač saugomos rūšys patvirtintos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002-05-02 įsakymu Nr. 223. ** EB svarbos rūšys - ES paukščių direktyvos I priedo rūšys ir ES natūralių buveinių ir laukinės faunos ir floros apsaugos direktyvos II ir IV priedų rūšys;

1.6. ŽEMĖS NAUDMENŲ PASISKIRSTYMAS

Pav. Žemės naudmenys Žuvinto biosferos rezervate (%)

1.7. SAUGOMOS TERITORIJOS BŪKLĖ

1.7.1. KRAŠTOVAIZDŽIO BŪKLĖ

2019 m. kraštovaizdžio būklė nebuvo atskirai vertinama. Teritorijoje ir Žuvinto ežero baseine naujų veiksmų, esmingai veikiančių biosferos rezervato būklę neregistruota. Duomenų apie teritorijos teršimą, statinius ar žemės paviršiaus keitimą, galinčių turėti paskemių saugomiems objektams nėra. Kraštovaizdžio pažeidimų, savavališkų statybų neregistruota.

Žemės naudmenų pokyčiai nežymūs, išskyrus intensyvių pievų ir ganyklų vertimą ariama žeme.

1.7.2. SAUGOMŲ RŪŠIŲ BŪKLĖ

Natura 2000 saugomų rūšių populiacijų būklė išlieka stabili. Lyginant ankstesniųjų metų apskaitų duomenis, matyti, kad pagerėjo pievinių liningų ir meldinių nendrinukių populiacijų situacija. Nyksta genijų, gervių, grietelių ir juodųjų žuvėdrų populiacijos. Raudonpilvių kūmučių populiacijos būklė Žuvinto biosferos rezervate pakankamai gera. Vidzgirio botaniniame draustinyje raudonpilvių kūmučių ir skiauterėtųjų tritonų būklė prasta. Šie varliagyviai išliko tik vienoje iš balų, kuri dėl sausros yra nusekusi. Visos kitos balos, kuriose buvo aptinkamos kūmutės ir tritonai beveik visiškai išdžiūvo ir apaugo sumedėjusia augmenija. Tokios buveinės raudonpilvėms kūmutėms ir skiauterėtiesiems tritonams visiškai netinkamos, reikalauja gamtotvarkos priemonių.

Lentelė. Monitoringo rezultatai 2013 - 2019 m.

Rūšis	Apskaitos vnt.	Populiacijos dydis apskaitų metais			Pokytis
		2013 m.	2016 m.	2019 m.	
Vidutinis margasis genys	poros	21	24	20	
Baltnugaris genys	poros	11	14	8	
Gervė	poros	60	37	32	
Grietelė	patinų balsai	78	15	15	
Juodoji žuvėdra	poros	115	60	56	
Pievinė lingė	poros	0	0	3	
Nendrinė lingė	poros	34	39	40	
Meldinė nendrinukė	giedantys patinai	1	4	15	

1.7.3. INVAZINIŲ RŪŠIŲ PLITIMAS

Invazinių Lietuvoje rūšių sąrašas yra patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016 m. lapkričio 28 d.

Rezervate specialiai kontroliuojamas tik kanadinės audinės (*Neovison vison*) plitimas. Manguto populiacija stabili, ondartos – labai sumažėjusi. Duomenų apie meškėną neregistruota.

Stebimas intensyvus Sosnovskio barščio (*Heracleum sosnowskyi*) ir kanadinės rykštenės (*Solidago canadensis*) plitimas Amalvo pelkės pakraščiuose valstybinio miško ir privačioje žemėje. Sosnovskio barštis Liepakojų botaninio draustinio teritorijoje ir Buktos miške yra naikinamas direkcijos pastangomis.

1.7.4. REKREACIJOS POVEIKIS BIOSFEROS REZERVATO APLINKAI

Poveikis yra labai nežymus. Žuvinto gamtiniame rezervate lankytis galima tik su leidimais arba žūklės kortelėmis vietos gyventojams. Šių išduodamų leidimų skaičius rezervate nežymiai didėja. Rekreacinė teritorijos apkrova yra maža ir nekelia pavojaus gamtinei aplinkai. Rekreacijai vietos žmonės naudoja maudykles Žaltyčio, Žuvinto ir Amalvo ežeruose, tačiau jų įtaka yra minimali. 2019 m. naujai įrengta žvejybos vieta prie Žaltyčio ež. Tvarkymo plane pažymėta vieta išvalyta nuo pakrantės augmenijos.

1.7.5. SAUGOMOS TERITORIJOS LANKYMO APKROVA

Apkrova 2019 m. netirta. Vadovaujantis Žuvinto biosferos rezervato gamtinių rezervatų lankymo tvarka, 2019 m. rudenį vietos gyventojams išduoti 118 leidimų uogauti Žuvinto gamtinio rezervato pelkėje ir organizuotos 3 poledinės žūklės, kurioms išduota 168 leidimai.

1.7.6. PRISKIRTŲ VALSTYBINIŲ DRAUSTINIŲ BŪKLĖ

Lentelė. Priskirtų saugomų teritorijų būklė

Kodas „Natura 2000“ duomenų bazėje	Aptinkamos Europos Bendrijos svarbos natūralios buveinės, augalų ir gyvūnų rūšys	Tikrinimų sk.	Draustinio būklė
Vidzgirio miškas LTALY0001	9161 Skroblynai, 91E0 Aliuviniai miškai Skiauterėtasis tritonas, Raudonpilvė kūmutė, Niūriaspalvis auksavabalis, Plačialapė klumpaitė	5	ST pažeidimų nerasta
Ažuolų Būdos miškas LTMAR0001	9011 Vakarų taiga, 9050 Žolių turtingi eglynai, 9080 Pelkėti lapuočių miškai, 91D0 Pelkiniai miškai	1	ST pažeidimų nerasta
Kazlų Rūdos miškas	91E0 Aliuviniai miškai, 9080 Pelkėti lapuočių miškai; 91D0 Pelkiniai miškai, 4030 Viržynai; 6450 Aliuvinės pievos, 9050 Žolių turtingi eglynai	1	ST pažeidimų nerasta
Višakio upės slėnis LTKAZ0004	6430, Eutrofiniai aukštieji žolynai, 6450, Aliuvinės pievos, 6510, Šienaujamos mezofitų pievos, 7160, Nekalkingi šaltiniai ir šaltiniuotos pelkės, 9080, Pelkėti lapuočių miškai, 6230, Rūšių turtingi briedgaurynai	1	ST pažeidimų nerasta

1.8 DUOMENYS APIE NUOLATINIUS GYVENTOJUS

Lentelė. Gyventojų ir sodybų skaičius Žuvinto biosferos rezervato teritorijoje

Objektas	Metai		
	2003	2010	2017
Bendras nuolatinių gyventojų skaičius saugomoje teritorijoje	1860	932	831
Sodybų skaičius	-	362	367

1.9. ŽUVINTO BIOSFEROS REZERVATO MOKSLINĖ KONSULTACINĖ TARYBA

Žuvinto biosferos rezervato mokslinė konsultacinė taryba, direktoriaus patariamoji institucija, sudaryta vadovaujantis Žuvinto biosferos rezervato direkcijos nuostatais (18 p). Tarybos reglamentas ir sudėtis patvirtinta Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos prie Aplinkos ministerijos direktoriaus 2016 m. liepos 5 d. įsakymu Nr. V-134. 2019 m. Tarybos posėdžiai neorganizuoti.

Lentelė. Žuvinto biosferos rezervato mokslinės tarybos sudėtis

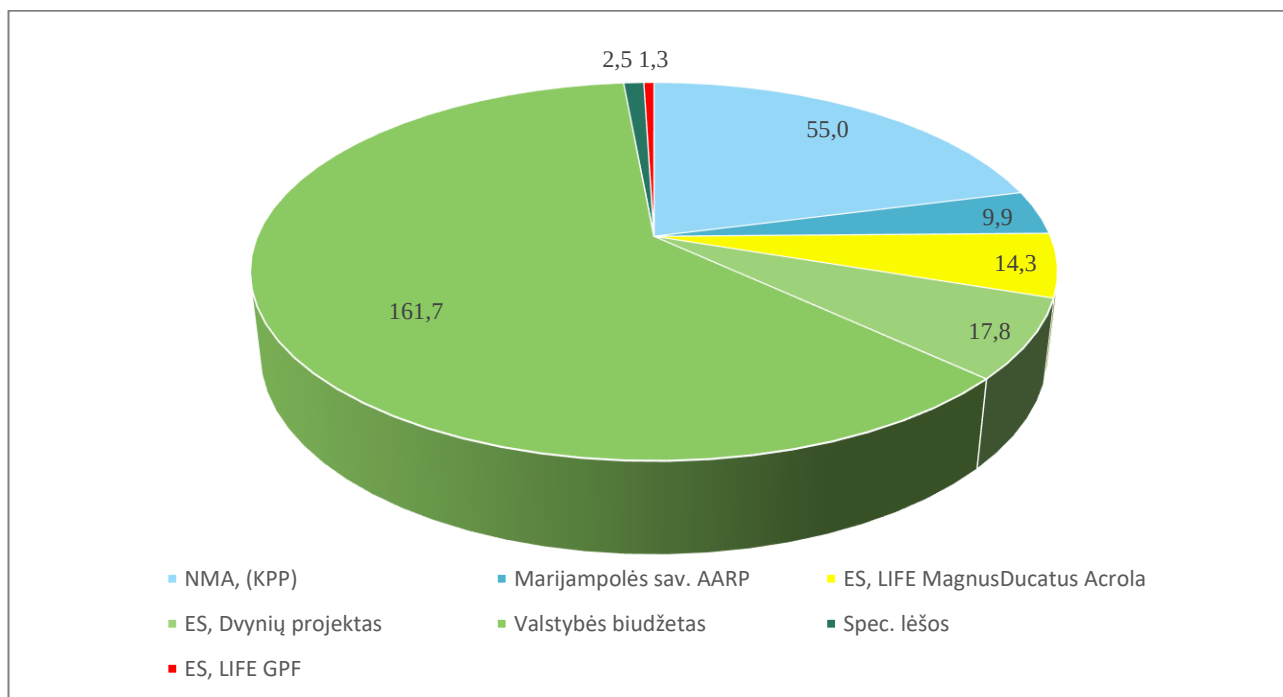
Eil. Nr.	Vardas Pavardė	Institucija	Atstovaujama sritis
1	Albertas Stanislovaitis (Tarybos Pirmininkas)	Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie AM	Gamtotvarka, aplinkosauginis švietimas
2	Dr. Kęstutis Arbačiauskas	Gamtos tyrimų centras Ekologijos institutas	Biologinė įvairovė (bestuburių hidrobiologija)
3	Dr. Egidijus Bukelskis	VU GMF	Biologinė įvairovė (ichtiologija)
4	Dr. Mindaugas Dagys	Gamtos tyrimų centras, Ekologijos institutas	Biologinė įvairovė (paukščių ekologija)
5	Dr. Romas Pakalnis	Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos	Kraštovaizdis (pelkių ekosistemos), pasaulinė UNESCO programa „Žmogus ir biosfera“
6	Dr. Valerijus Rašomavičius	Gamtos tyrimų centras, Botanikos institutas	Biologinė įvairovė (augalija)
7	Dr. Julius Taminskas	Lietuvos edukologijos universitetas	Kraštovaizdis (pelkių ir ežerų hidrologija)
8	Argaudas Stoškus	Gamtos paveldo fondas	Kraštovaizdis (šlapynių ekosistemų funkcijos), gamtotvarka
9	Algirdas Klimavičius	Aplinkos ministerijos vyr. patarėjas	Gamtotvarka

2. DIREKCIJOS STRUKTŪRA

Lentelė. Žuvinto biosferos rezervato direkcijos sudėtis 2019 m.

Pareigybė	Etatų sk.
Direktorius	1
Vyriausiasis specialistas (vykdantis ekologo funkcijas)	1
Vyresnysis specialistas (vykdantis administratoriaus funkcijas)	1
Vyresnysis specialistas (vykdantis reindžerio funkcijas)	1
Specialistas (vykdantis reindžerio funkcijas)	2
Specialistas (vykdantis kraštotvarkininko funkcijas)	1
Meistras	0,5
Darbininkas - valytojas	1
Lankytojų centro prižiūrėtojas	0,5
Iš viso	11

3. VALSTYBĖS BIUDŽETO IR KITOS GAUTOS LĖŠOS

Pav. Žuvinto biosferos rezervato direkcijos gautos lėšos (tūkst. €)

II. DIREKCIJOS VEIKLA

ŽUVINTO BIOSFEROS REZERVATO DIREKCIJOS 2019 M. VEIKLOS PRIORITETAU:

1. Pagerinti sąlygas lankymuisi ir pažinimui įgyvendinus Žuvinto ežero gamtos tako įrengimo ir LC ekspozicijos įrengimo projektus;
2. Plėsti švietėjišką veiklą įgyvendinus Žuvinto biosferos rezervato LC pritaikymo gamtos mokyklai projektą;
3. Pagerinti meldinės nendrinukės apsaugą įgyvendinus įsipareigojimus LIFE projekte LIFE MagniDucatus Acrola Nr. LIFE15 NAT/LT/001024 „Meldinei nendrinukei tinkamų kertinių buveinių tinklo formavimas siekiant užtikrinti ilgalaikę jos apsaugą Lietuvoje“.

SVARBIAUSI 2019 M. PASIEKIMAI, ĮVYKIAI IŠSAUGANT GAMTOS VERTYBES:

- Sėkmingai vykdomas meldinių nendrinukių buveinių ir eksperimentinis populiacijos atkūrimas;
- Baigiami Amalvo pelkės atkūrimo darbai;
- Pelkių ir natūralių pievų vertybių apsauga įgyvendinama Kaimo plėtros programos pagalba.

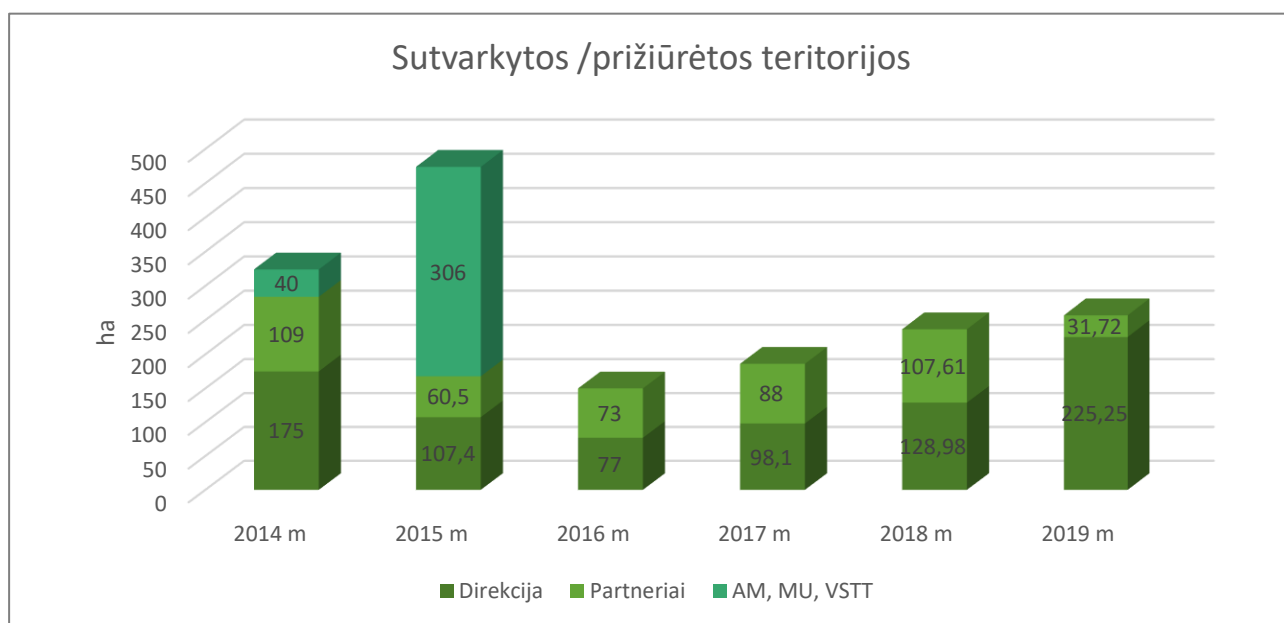
4. TERITORIJOS TVARKYMAS

Žuvinto biosferos rezervato teritorija tvarkoma vadovaujantis Žuvinto biosferos rezervato Tvarkymo planu bei 3 gamtotvarkos planais.

TVARKOMI ŽEMĖS SKLYPAI

Žuvinto biosferos rezervato direkcija 2019 m. valdė iš viso 387 ha plotą sklypų, neįeinančių į Žuvinto gamtinį rezervatą. Dalis jų yra deklaruodami šlapynių arba meldinės nendrinukės svarbių teritorijų tvarkymo veikloms. Natūralios pievos ir ganyklos, taip pat Žuvinto ež. pakrančių pievos, kur skatinamas ganymas, tvarkomos pagal sutartis su vietos ūkininkais. Nendrynų nereguliariam tvarkymui žiemos metu išskertant sudarytos sutartys su specializuota firma „Grenda“. 2018 m. direkcijai panaudos teise perduoti išpirkti 4 žemės sklypai, viso 25 ha ploto Marijampolės sav. Ringovėlės ir Kermušinės k. nebuvo tvarkomi.

Žuvinto BRD vykdyti gamtotvarkos darbai 2019 m. pateikti lentelėje „Saugomų teritorijų direkčių veiklos sričių detalizavimas“ priede ir schemeje.

INVAZINIŲ RŪŠIŲ IR KITŲ RŪŠIŲ, NUMATYTŲ PLANAVIMO DOKUMENTUOSE KONTROLĖ

2019 m. Sosnovskio barščio augavietėse iškirsti augalai Buktos miško 40 kv. (465258, 6033618, LKS) ir Liepakojų botaniniame draustinyje (478988, 6036433 (LKS) – sklypuose iki 2 arų ploto.

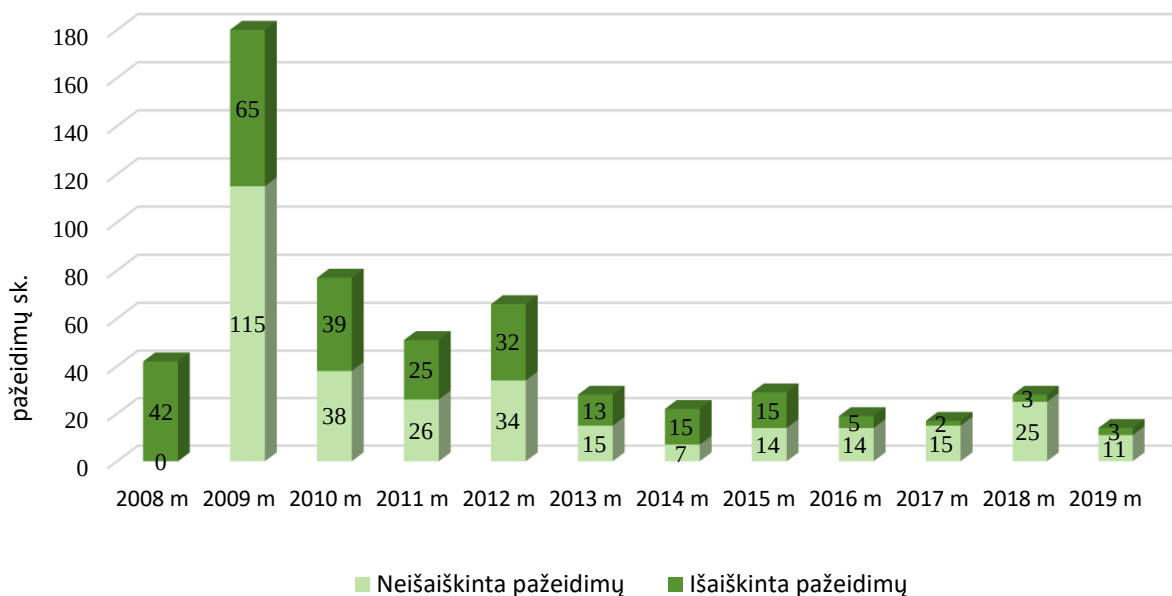
Kanadinė audinė reguliuojama Žuvinto biosferos rezervato direktoriaus įsakymu Žuvinto gamtinio rezervato teritorijoje. 2019 m. Žuvinto ežere sugautos 23 kanadinės audinės.

Pagal Žuvinto ežero ir jo pakrantės gamtotvarkos plano priemonių įgyvendinimo planą, įgyvendinant specialią poveikio priemonę nendrinės lingės dėtimis, ribojant iki 15 sėkmingai užaugusių jauniklių porų skaičių ežere, Aplinkos apsaugos agentūros leidimu Nr.7 išardyti 9 lingių lizdai.

5. PREVENCINĖ VEIKLA IR VALSTYBINĖ SAUGOMŲ TERITORIJŲ KONTROLĖ

Prevencinę veiklą ir Valstybinę saugomų teritorijų kontrolę direkcijoje 2019 m. vykdė vyresn. specialistas (vykdantis reindžerio funkcijas) ir 2 specialistai (vykdantys reindžerio funkcijas). Ankstesnių inspektorių pareigybų atsisakyta įvertinus sumažėjusį kontrolės poreikį ir padidėjusį dėmesį teritorijos tvarkymo veiklai.

Aplinkosauginė rezervato būklė nuosekliai gerėja, pažeidimų nustatoma rečiau. Vykdoma intensyvi prevencinė veikla – atlikti 291 teritorijos patikrinimas. Nustatyta 14 teritorijos pažeidimų, 3 iš jų išaiškinti, 4 perduoti AAD.

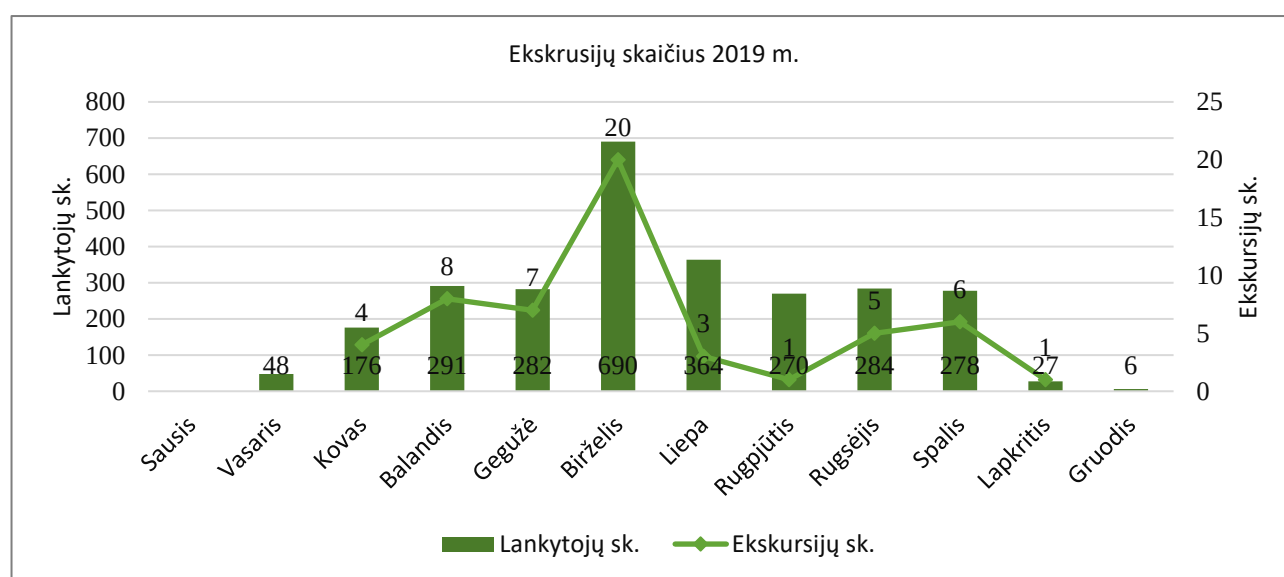
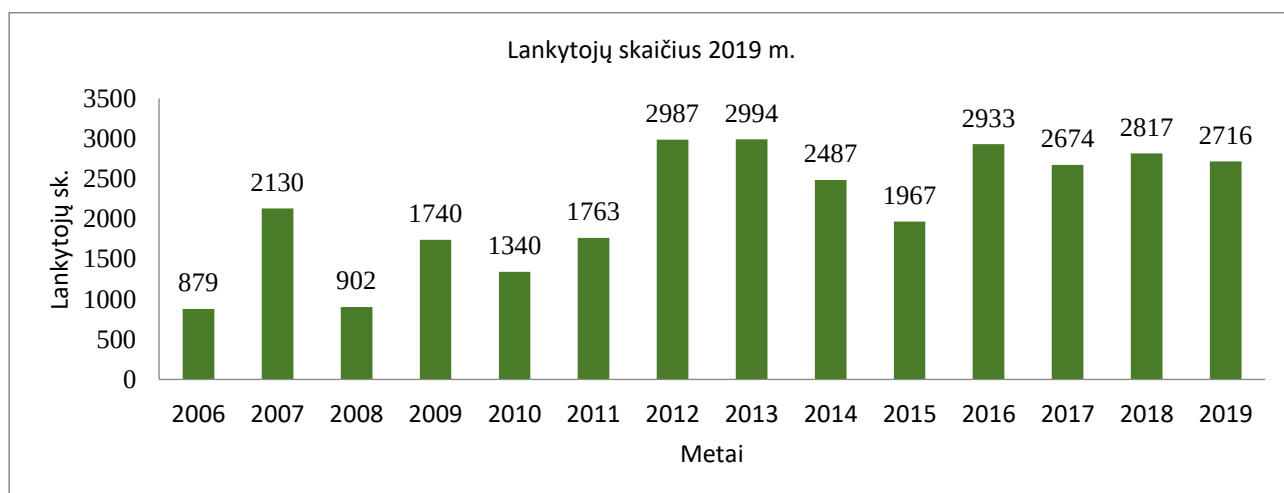
Pav. Išaiškintų / neišaiškintų pažeidimų skaičius Žuvinto biosferos rezervate 2008 - 2019 m.

Lentelė. Administracinių pažeidimų statistika Žuvinto biosferos rezervate 2010 - 2019 m.

Pažeidimų grupės pagal ANK		2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Medžioklės, žūklės taisyklių	Nustatyta	0	3	4	0	18	0	3	0
	Išaiškinta	0	3	1	0	1	0	3	0
	Skirta adm. baudų*	0	100	100	0	10	0	0	0
	Paskirta atlyginti žala*	0	0	545	0	0	0	0	0
Saugomų teritorijų (76 str.7, 9 d.)	Nustatyta	66	24	18	27	18	17	22	14
	Išaiškinta	32	9	14	15	4	2	3	3
	Skirta adm. baudų*	12190	4450	4100	717	388	30	165	0
	Paskirta atlyginti žala*	672	0	0	0	0	0	0	0
Savivalės statybos	Nustatyta	0	1	0	2	0	0	0	0

6. ŽUVINTO BIOSFEROS REZERVATO LANKYMAS

Žuvinto biosferos rezervato lankytojų centre 2019 m. apsilankė 2716 lankytojų, pravestos 55 ekskursijos.

7. SUVESTINĖ ŽUVINTO BIOSFEROS REZERVATO DIREKCIJOS 2019 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

Nr.		Mato vnt.	
1	2	3	4
Monitoringas ir taikomieji tyrimai (įskaitant priskirtas teritorijas)			
1.	Kraštovaizdžio monitoringas, tyrimai	stebimų temų sk./spec. sk., 2/2 taškų sk./spec. sk. 2/2	santykinis koef., 8 santykinis koef. 1
2.	Gyvosios gamtos monitoringas, tyrimai	stebimų temų sk./spec. sk., 18/3 taškų sk./spec. sk. 382/3	santykinis koef., 6 santykinis koef. 127
3.	Lankytojų monitoringas, tyrimai	stebimų temų sk./spec. sk., 0 taškų sk./spec. sk. 0/0	santykinis koef., 0 santykinis koef. 0
4.	Kitas monitoringas, tyrimai	stebimų temų sk./spec. sk., 7/3 taškų sk./spec. sk. 79/3	santykinis koef., 2 santykinis koef. 26
5.	Duomenų registravimas SRIS'e	registracijų sk./spec. sk. 5/1	santykinis koef. 5
Strateginio planavimo dokumentų rengimas, teritorijų planavimo, statinių projektų, kitų dokumentų nagrinėjimas			
6.	Direkcijos parengtų strateginio planavimo dokumentų skaičius	parengtų dokumentų sk./spec. sk. 1/1	santykinis koef. 1
7.	Išduotų/neišduotų sąlygų, pritarimų/nepritarimų teritorijų planavimo (bendriesiems, specialiesiems, detaliesiems) dokumentams skaičius	išduotų (neišduotų) sąlygų ir pritarimų (nepritarimų) sk./spec. sk. 6/1	santykinis koef. 6
8.	Išduotų/neišduotų specialiųjų reikalavimų, pritarimų/ nepritarimų statinių projektams skaičius	išduotų (neišduotų) spec. reikalavimų, pritarimų (nepritarimų) sk./spec. sk. 1/1	santykinis koef. 1
9.	Išnagrinėtų (suderintų/nesuderintų) miškotvarkos projektų, žemės sklypų kadastrinių matavimų bylų, kitų planų skaičius	išnagrinėtų (suderintų/nesuderintų) dokumentų sk./spec. sk. 57/1	santykinis koef. 57
Teritorijų ir objektų tvarkymas, priežiūra bei pritaikymas lankymui (įskaitant priskirtas teritorijas)			
10.	Sutvarkytų/prižiūrėtų teritorijų skaičius ir plotas	teritorijų sk./spec. sk., 12/2 ha/spec. sk. 257/1	santykinis koef., 6 santykinis koef. 257
	Sutvarkytų/prižiūrėtų objektų skaičius	objektų sk./spec. sk. 2/2	santykinis koef. 2
11.	Įrengtų/prižiūrėtų rekreacinės infrastruktūros teritorijų skaičius ir plotas	teritorijų sk./spec. sk., 1/1 ha/spec. sk. 0,4/1	santykinis koef., 1 santykinis koef. 0,04
	Įrengtų/prižiūrėtų rekreacinės infrastruktūros objektų skaičius	objektų sk./spec. sk. 2/2	santykinis koef. 1
Prevencija ir teritorijų kontrolė			
12.	Išvykimų (teritorijų/objektų apžiūrų, planinių ir neplaninių patikrinimų, kartu su kitomis institucijomis vykdytų patikrinimų) skaičius	išvykimų sk./spec. sk. 291/3	santykinis koef. 97
Švietimas ir viešinimas			
13.	Aptarnauta lankytojų lankytojų centruose	lankytojų sk./spec. sk. 2716/1	santykinis koef. 2716

Nr.		Mato vnt.	
1	2	3	4
14.	Aptarnauta lankytojų direkcijos organizuotuose edukaciniuose renginiuose (pamokose), ekskursijose, žygiuose	lankytojų sk./specialistų sk. 1575/1	santykinis koef. 1575
15.	Aptarnauta lankytojų gamtos mokyklose	lankytojų sk./specialistų sk. 0	santykinis koef. 0
16.	Suorganizuota susitikimų su bendruomenėmis	susitikimų sk./dalyvių sk. 5/142	santykinis koef. 28,4
Išteklų valdymas			
17.	Gautos lėšos programų vykdymui	gautos lėšos (Eur)/darbuotojų sk. 161 743 / 9	Eur 161 743
	Valstybės biudžetas	161743	
18.	Gautos lėšos iš kitų šaltinių:	gautos lėšos (Eur)/darbuotojų sk. 100 815 / 9	Eur 100 815
	NMA, (KPP) ES, LIFE meldinė ES, Dvynių projektas ES, LIFE GPF Marijampolės sav. AARP Spec. lėšos	55045 14259 17804 1274 9900 2533	
19.	Veikla, atlikta ne ST direkcijos darbuotojų jėgomis (savanorių, žmonių ir darbo biržos)	dirbtos val./darbuotojų sk. 0/0	santykinis koef. 0
Kita veikla			
20.	Parengtų registruotų raštų, įsakymų skaičius	raštų, įsakymų sk./spec. sk. 141/2	santykinis koef. 71
21.	Įgyvendintų (- amų) tarptautinių ir vietos projektų, kuriuose direkcija dalyvauja kaip pagrindinis vykdytojas, skaičius ir lėšos	projektų sk./Eur 1/14259	
22.	Direkcijos įvykdytų viešųjų pirkimų apimtys	viešieji pirkimai (Eur)/spec.sk. 36560/1	santykinis koef. 36560
23.	ST direkcijos bendradarbiavimas su institucijomis, nevyriausybinėmis organizacijomis, kt. įgyvendinant bendras veiklas	partnerių sk. 13	
24.	Mokymai, kuriuose dalyvavo direkcijos darbuotojai	Mokymų sk./darbuotojų sk. 9/4	

Žuvinto biosferos rezervato direktorius

Arūnas Pranaitis 2020-01-10

SAUGOMŲ TERITORIJŲ DIREKCIJŲ VEIKLOS SRIČIŲ DETALIZAVIMAS

Nr.	Veiklų pavadinimai	Mato vnt.
1	2	3
Monitoringas ir taikomieji tyrimai (įskaitant priskirtas teritorijas)		
1.	Kraštovaizdžio monitoringas, tyrimai (įvardinti):	taškų sk. 16
	1. Aukštapelkės tvėnkimo zonos (Rudės kanalo) kraštovaizdžio fotomonitoringas	10
	2. Kraštovaizdžio vizualinis monitoringas	6
2.	Gyvosios gamtos monitoringas, tyrimai (įvardinti):	taškų sk. 382
	Meldinė nendrinukė	5
	Juodoji žuvėdra	4
	Griežlė	44
	Gervė	16
	Vidutinis margasis genys	48
	Baltnugaris genys	
	Nendrinė lingė	13
	Pievinė lingė	2
	Raudonpilvė kūmutė	8
	Raudonpilvė kūmutė Vidzgirio miškas	2
	Skiauterėtasis tritonas Vidzgirio miškas	2
	Aukštapelkės paukščių gausa	20
	Vandens paukščių gausa Žuvinto (10 km), Žaltyčio (8 km), Amalvo (4 km) ežeruose (maršrutai 22 / 0,5 km	44
	Tilvikinių paukščių (maršrutas 18,5 / 0,5 km)	38
	Vandens paukščių lizdų Žuvinto ež. (maršrutas 10 / 0,5 km)	20
	Baltųjų gandrų lizdų (58)	58
	Medžiojamųjų gyvūnų apskaitos (maršrutas 28 / 0,5 km)	56
	Siauralapio gencijono populiacijos būklė (2)	2
3.	Lankytojų monitoringas, tyrimai (įvardinti): 0	taškų sk.0
4.	Kitas monitoringas, tyrimai (įvardinti):	taškų sk. 79
	Žuvinto ežero hidrologiniai stebėjimai (1)	1
	Bambenos (2) ir Dovinės (1) upių debito matavimai	3
	Amalvo polderio vandens lygio stebėjimai (9)	9
	Gruntinio vandens lygio stebėjimai meldinės nendrinukės apsaugai svarbiose teritorijose (6)	6
	Amalvos pelkės vandens lygio stebėjimai (59)	59
	Meteorologiniai stebėjimai (1 postas)	1
	Dirvinio vieversio populiacijos būklė, gausa ir ryšys su žemėnauda	1
5.	Duomenų registravimas SRIS'e: 5	Registracijų sk. 5
Strateginio planavimo dokumentų rengimas, teritorijų planavimo, statinių projektų, kitų dokumentų nagrinėjimas		
6.	Direkcijos parengti strateginio planavimo dokumentai (įvardinti):	dokumentų sk. 1
	Žuvinto biosferos rezervato direkcijos 2020 m. veiklos planas	1
7.	Išduotų/neišduotų sąlygų teritorijų planavimo dokumentams skaičius:	išduotų/ neišduotų sąlygų sk. 6/0
	Bendrojo planavimo dokumentams	3
	Specialiojo planavimo dokumentas	3
	Detaliojo planavimo dokumentams	0
	Pritarta/nepritarta teritorijų planavimo dokumentams skaičius:	pritarimų/nepritarimų sk. 6/0

Nr.	Veiklų pavadinimai	Mato vnt.
1	2	3
	Bendrojo planavimo dokumentams Specialiojo planavimo dokumentas Detaliojo planavimo dokumentams	3/0 3/0 0/0
8.	Išduotų/neišduotų specialiųjų reikalavimų statinių projektams skaičius	išduotų/ neišduotų spec. reikalavimų sk. 1/0
	Pritarta/nepritarta statinių projektams skaičius	pritarimų/nepritarimų sk. 1/0
9.	Išnagrinėti dokumentai:	suderintų/nesuderintų dok. sk. 57/0
	miškotvarkos projektai	1
	žemės sklypų kadastrinių matavimų bylos	54
	kiti planai	2
Teritorijų ir objektų tvarkymas, priežiūra bei pritaikymas lankymui (įskaitant priskirtas teritorijas)		
10.	Sutvarkytos/prižiūrėtos teritorijos (įvardinti):	teritorijų sk./ha 12 / 257,51
	<i>Kiaulyčios botaninis zoologinis draustinis</i>	152,01
	1. Dambavaragio pelkės nendrynai	35,02 KPP 10,02 kiti 7,3 LIFE 14,72 kiti
	2. Dambavaragio pelkė	41,1 KPP
	3. Dambavaragio pievos	4,8 KPP
	4. Bambenos pelkė	6,88 KPP
	5. Epušės pelkė	31,63 KPP
	<i>Žuvinto ež. GP teritorija Žuvinto GR</i>	58,53
	6. Ežero pakrantė	28,87 KPP kiti
	7. Riečių papalys	12 LIFE 6,6 LIFE 4,5 kitos 4,18 LIFE 2,38 kitos 0
	8. Žuvinto ež. Sala 3x, Salaitė	
	9. Žuvinto ež.	
	<i>Liepakojų botaninis draustinis:</i>	36,96
	10. Liepakojų pelkė	34,03 KPP 2,66 KPP 0,27 KPP
	11. Žuvinto gamtinis rezervatas	9,91
	Riečių pelkė	5,75 KPP invest. 4,16 KPP invest.
	12 RK augalų rūšių buveinių tvarkymas	0,1 kitos
	Sutvarkyti/prižiūrėti objektai (įvardinti):	objektų sk. 2
	Pervaža su patvanka per Kiaulyčios kanalą (Kiaulyčios BZD)	1
11.	Įrengtos/prižiūrėtos rekreacinės infrastruktūros teritorijos (įvardinti):	teritorijų sk./ha 1/0,41
	Mėgėjų žvejybos vieta Žaltyčio ež.	1/0,41
	Įrengti/prižiūrėti rekreacinės infrastruktūros objektai (įvardinti):	objektų sk. 2
	Paukščių stebėjimo platformos Žuvintų, Aleknonių k.	2
Prevenција ir kontrolė		
12.	Išvykimų (teritorijų/objektų apžiūrų, planinių ir neplaninių patikrinimų kartu su kitomis institucijomis) skaičius:	Išvykimų sk. 291

Nr.	Veiklų pavadinimai	Mato vnt.
1	2	3
	Planiniai patikrinimai	234
	Neplaniniai patikrinimai (1 – su AAD)	51
	Valstybinių draustinių būklės vertinimo patikrinimai	6
	Kiti (nustatyti pažeidimai/išsiškinti pažeidimai/perduota AAD)	14/3/4
Švietimas ir viešinimas		
	Aptarnauta lankytojų lankytojų centruose	lankytojų sk. 2716
13.	ekspozicijų pristatymai (su gido paslauga)	1575
	pavieniai lankytojai	1140
14.	Aptarnauta lankytojų direkcijos organizuotuose:	137
	edukaciniuose renginiuose (pamokose)	62
	ekskursijose, žygiuose	75
15.	Aptarnauta lankytojų gamtos mokyklose	0
16.	Suorganizuota susitikimų su bendruomenėmis	susitikimų sk. dalyvių sk. 5/142
17.	Direkcijos veiklų, ST, jos vertybių ir visos ST sistemos viešinimas	34
	Skaitytos paskaitos/pranešimai	2/5
	Dalyvauta laidų/duota interviu	17
	Išspausdinta straipsnių/mokslo darbų	9/1
	Išleista leidinių (įvardinti):	0
	Kita (įvardinti):	0
Kita veikla		
18.	Įgyvendinti (-ami) tarptautiniai ir vietos projektai, kuriuose direkcija dalyvauja kaip pagrindinis vykdytojas (įvardinti):	panaudotos lėšos (Eur) 59958
	„LIFE MagniDucatusAcrola“ Nr. LIFE15 NAT/LT/001024	
19	Įgyvendinti (-ami) tarptautiniai ir vietos projektai, kuriuose direkcija dalyvauja kaip partneris (įvardinti):	26187
	Marijampolės AARP „Žalčio pakrantės tvarkymas“ Twinning Project MK 13 IPA EN 02 17 LIFE15 CCM/DE/000138 “CO2 emisijų sumažinimas atkuriant nusaususintus ir degraduojančius durpynus Šiaurės Europos lygumose” (LIFE Peat Restore) Interreg Baltic programos projektas R091 DESIRE „Tvaraus pelkių tvarkymo vystymas, taikant pelkių atkūrimo ir pelkininkystės veiklas, skirtas užterštumo mažinimui ir kitų ekosisteminių paslaugų vystymui Nemuno upės baseine“ WATERDRIVE – Kaimo plėtra ir vandens apsauga Baltijos jūros regione, Nr. #R094	
	ST direkcijos bendradarbiavimas su institucijomis, kt. įgyvendinant bendras veiklas (įvardinti partnerių grupes):	partnerių sk. 13
20.	nevyriausybinių organizacijomis	5
	savivaldybėmis	4
	Biudžetinėmis organizacijomis ir VĮ	4